

IQTISODIYOT VA BIZNES JARAYONLARINI O'QITISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH

Isayeva Sh.A.

Toshkent amaliy fanlar universiteti

"Tarmoqlar iqtisodiyoti va buxgalteriyasi" kafedrasida katta o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14900493>

Annotatsiya: Mazkur maqolada iqtisodiyot va biznes jarayonlarini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llashning ahamiyati tahlil qilingan. Ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlar va texnologiyalarning keng tatbiqi o'quv jarayonining samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynashi ko'rsatib berilgan. Shuningdek, maqolada interaktiv dars usullari, masofaviy ta'lim platformalari, simulyatsiya va o'yin texnologiyalarining o'qituvchilar va talabalarining bilimlarini rivojlantirishga ta'siri ko'rib chiqiladi. O'qitish jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishni takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar. Iqtisodiyot, biznes jarayonlari, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, interaktiv ta'lim, innovatsion yondashuvlar, masofaviy ta'lim, o'yin texnologiyalari, ta'lim samaradorligi.

Hozirgi kunda iqtisodiyot va biznes yo'nalishlarida o'qitishni takomillashtirish zarurati tobora ortib bormoqda. Buning asosiy sababi — dunyodagi iqtisodiy va texnologik o'zgarishlarga moslashuvchan va yuqori malakali mutaxassislarini tayyorlashga ehtiyojdir. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar bu jarayonda muhim ahamiyatga ega.

Zamonaviy texnologiyalarning afzalliklari

1. Interaktiv ta'lim usullari

Interaktiv usullar o'qituvchi va talabalar o'rtasida o'zaro faol muloqotni ta'minlaydi. Masalan:

- **Case-study:** Amaliy iqtisodiy va biznes masalalarni tahlil qilish orqali bilimlarni mustahkamlash.
- **Debatlar va muhokamalar:** Talabalarni iqtisodiy tushunchalar bo'yicha tanqidiy fikrlashga undash.
- **Guruhli loyihalar:** Jamoaviy ish ko'nikmalarini rivojlantirish bilan birga o'zaro muloqotni kuchaytiradi.

2. Masofaviy ta'lim platformalari

Bugungi kunda masofaviy ta'lim iqtisodiyot va biznes sohasida bilim olish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Masalan, **Coursera**, **EdX**, yoki mahalliy platformalar orqali talabalar iqtisodiyot va biznes bo'yicha xalqaro miqyosdagi kurslarni o'zlashtirishlari mumkin.

• Afzalliklari:

- Ta'limni qulay va moslashuvchan shaklda tashkil qilish.
- Masofadan turib, dunyoning istalgan nuqtasida o'qitish imkoniyati.

3. Simulyatsiya va o'yin texnologiyalari

Iqtisodiy jarayonlarni tushunish ko'pincha nazariy tushunchalardan ko'ra amaliy tajribani talab qiladi. Simulyatsiya texnologiyalari orqali talabalar:

- Xalqaro bozorlar, moliya tizimlari va biznes boshqaruvini virtual muhitda o'rganadilar.
- Xatolar qilishdan qo'rqmasdan, real iqtisodiy qarorlar qabul qilishni mashq qilishadi.

Masalan, "**Business Tycoon**" yoki "**Marketplace Simulation**" kabi simulyatsion o'yinlar talabalarni amaliy iqtisodiy tajriba bilan ta'minlaydi.

Iqtisodiyot va biznes jarayonlarini o'qitishda innovatsion yondashuvlar

Iqtisodiyot va biznes jarayonlarini o'qitishda innovatsion yondashuvlar

1. Gamifikatsiya (o'yinlashtirish)

Gamifikatsiya talabalarni rag'batlantirish va ularning darslarga qiziqishini oshirish uchun muhim ahamiyatga ega.

• Iqtisodiyot darslarida o'yin elementlarini joriy etish orqali murakkab tushunchalarni osonroq tushuntirish mumkin.

• Masalan, talabalar moliya bozorlarini o'rganish jarayonida o'yin shaklida virtual savdo operatsiyalarini amalga oshirishlari mumkin.

2. Proekt asosida ta'lim (Project-Based Learning)

Talabalar mustaqil va jamoaviy loyihalar asosida iqtisodiy masalalarni o'rganadilar. Bu yondashuv:

- Talabalarni tadqiqot faoliyatiga jalb qiladi.
- Real biznes muammolarini hal qilishda ularning ishtirokini oshiradi.

3. Raqamli vositalardan foydalanish

Zamonaviy texnologiyalar, masalan, **Excel**, **SPSS**, yoki **Tableau** dasturlari orqali talabalar statistik va iqtisodiy tahlillarni o'rganadilar. Ushbu ko'nikmalar mehnat bozorida talab qilinadigan malakalarni shakllantiradi.

Zamonaviy texnologiyalardan foydalanishni takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar

1. Pedagoglarning malakasini oshirish:

- Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash bo'yicha doimiy o'quv-seminarlar tashkil qilish.
- O'qituvchilarni xalqaro tajribalar bilan tanishtirish.

2. Talabalar bilimni baholashning yangi usullarini joriy etish:

- Test tizimlari bilan bir qatorda loyiha ishlari va guruhli vazifalarni baholash.

3. Axborot-kommunikatsion texnologiyalarni rivojlantirish:

- Raqamli resurslardan keng foydalanishni rag'batlantirish.
- Masofaviy ta'limda texnik imkoniyatlarni takomillashtirish.

4. O'quv dasturlarini innovatsion yondashuvlar asosida qayta ko'rib chiqish:

- Ta'lim mazmunini amaliyotga yaqinlashtirish.
- Talabalarga ixtisoslashgan kurslarni tanlash imkoniyatini berish.

Xulosa

Iqtisodiyot va biznes jarayonlarini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni keng joriy etish, nafaqat ta'lim sifati, balki bo'lajak mutaxassislarning mehnat bozorida raqobatbardoshligini oshiradi. Shu boisdan, zamonaviy texnologiyalarni ta'lim jarayonida muntazam qo'llash va takomillashtirish dolzarb vazifa hisoblanadi.